

Buhari'nin
Dedesi

Buhari'nin
Babası

Buhari'nin
Adı

Buhari'nin
Künyesi

İsmi Faîl

İsim
Masdar

İsim
Masdar

Fiil
Mazi

قال الشيخ الإمام العافظ أبو عبد الله محمد بن إسماعيل بن إبراهيم

بن المغيرة البخاري رحمه الله تعالى آمين
Dua kellesi: Cümle Mu'teridiye
Buhara'ya nisbetle Buhari'denir.
Buhari'nin dedesi: Muğira, İbrahim'in babası

İSİM = Musammasa verilen alâmet ve nizan'dır, Muhammed gibi

KÜNYE = أَبُو عَبْدِ اللَّهِ kelimeleriyle başlayan isimlere denir. أمّ veya أَبْ kelimeleriyle başlayan isimlere denir. أمّ سلمة, أمّ رومان, أبو بردة

görülen "vav" veya "elif" i'rabı bildirmek için getirilir, örneğin
جاء أبو عبد الله burada "Ebu" kelimesi "Câ" fiilinin faili olduğunu bildirmek için sonuna "vav" getirilmiştir. رأيت أبا عبد الله burada "Eba" kelimesi "Raâ" fiilinin mef'ulü olduğunu bildirmek için sonuna elif getirilmiştir. Netice olarak Arap kültüründe soyadı kuralı değil Künye kullanımı vardır. Buhari olarak tanıdığımız Muhammed'in Abdullah isminde bir oğlu vardır, oğluna nisbetle Muhammed'e Ebu Abdullah denilmiştir, Araplarda ise kişinin özel ismi yerine künye kullanılması yaygındır.

NİSBET = Kelimenin sonunda görülen "zeddeli ya" ile biten isimlere denir. بخاري - هاشمي gibi. Kişinin nereye mensup olduğunu bildirmek için kullanılır. Örneğin, Muhammed b. İsmail Buhara'ya nisbetle "Buhari" kendisi için kullanılır.

ÖNEMLİ NOTLAR

1) Hadis senetlerinde, senedin Sülasi, Rubaî, Humâsî Sûdasî, Sübaî veya Sûmanî gibi isimler almasında "metin" içerisinde zikredilen Sahabi bizim için önemlidir. Eğer Sahabi sadece olayın içerisinde yer alıyor ve hadis rakletmiyorsa ravi denilmez, kitabımızda sayfa 16'da olduğu gibi. Eğer metinde zikredilip hadis aktarıyorsa bizim için ravi sayılır, kitabımızda sayfa 176'daki 49. hadiste olduğu gibi.

2) Bazen künyelerden sonra isimler zikredilir, künyeden maksad asıl kişinin kim olduğunu bildirmek içindir, en basta Buhari için yapılan açıklamaya göz atalım. **أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ** Muhammed b. İsmail'in Ebu Abdullah olduğu burada beyan edilir. Künyeden sonra zikredilen isim ile künye arasında bir harf veya edat bulunmazsa, o ismin aslında künyenin beyanı olduğunu anlıyoruz, verilen örnekte bunu ifade etmeye çalıştık. Bazen bu beyan nisbet edilen yer içinde gelebiliyor; Bed'ul

3) Vahiy konusunun ilk hadisine baktığımızda **حَفِيدِي** kelimesi **أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ** örneği beyan edilmiştir ve ikisi arasında kelime kilitlenmiştir.

3) Buhari'nin Kitabuh'ın 4. bab 1. hadiste sayfa 33'teki hadisinin imad zînehi; 1) Yahya b. Sa'd el-Kurşiy 2) Sa'd el-Kurşiy 3) Ebu Burde b. Abdullah b. Ebu Burde 4) Ebu Burde (Ebu Burde'nin dedesi) 5) Ebu Musa Ebu Burde (Torun) → Abdullah (Baba) → Ebu Burde (Abdullahın babası)

حدثنا أبو بردة بن عبد الله بن أبي بردة عن أبي بردة
 An ile Meccur | Muall ileyhi olduğu | Ebu Haddesena'nın faili olduğu için vavlı
 Zaten Haccamiz Dede olan Ebu Burde'ye neden Ebu Abdullah demekten vazgeçti? Sebabi Nedir?

El-Cevap = Araplar künyeleri ilk doğan erkeklerle nispeten kullanır. Mesela Peygamberimiz (sav) efendimiz'e Ebul Kasım deriz çünkü ilk erkek oğlu Kasım'dır halbuki İbrahim isminde de oğlu vardır. Bu hadiste ise Dede olan Ebu Burde'nin ismi açıklanmamıştır, fakat künyesinin Ebu Burde olması, Abdullah'ın onun oğlu olmadığı anlamına gelmez, Burde ve Abdullah isminde iki oğlu var ve Burde'ye nispeten Ebu Burde denilmiştir. O zaman hocamızın neden Ebu Abdullah değildir demesinin sebebi; Babanın ilk oğluna nispet olarak künye almasından dolayıdır, 1. den sonraki çocukların isimleri ile künye yapılmamaktadır.

Müslim b. Haccac el-Kuşeyri

مُسْلِمُ بْنُ حَجَّاجٍ الْقُشَيْرِيُّ

Adı: Baba adı: Nisbet edilen

1) Müslim'in eserinin asıl adı "el-Müsnedü's-Sahih" tir, ama "el-Comi'u's-Sahih" olarak kullanılıyor, neden?

El-Cerap; Galatı meşhur Lugatı fasih'ten evladır, yani el-Comi'u's-Sahih ismi galattır (yanlıştır), el-Müsned'u-Sahih doğrusu olduğundan Lugatı fasih'tir fakat meşhur olanı kullanmak evladır. (Doğrusudur)

2) Buhari ve Müslim her ikisinde kitabına "Müsned" sıfatını vermiştir. Müsned demek hadislerdeki senetlerin muttasıl ve merfu olduğu anlamına gelir, halbuki Buhari aokaa Müslim ise az da olsa muallak senetlere yer vermiştir yani senetler muttasıl ya da merfu değil diye sorulursa şöyle cevap veririz, Kitabın hacmi büyümemesinin her iki Muhaddis senetleri muallak olarak zikretmektedir, hadis şerhlerini incelediğimiz zaman bu senetlerin tamamına ulaşabiliyoruz, ayrıca muallak olarak zikrettikleri senetlerin sahih olduklarını kullandıkları قَالَ gibi sözler, sigalarından anlıyoruz.

3) Özellikle Müslim'in kullandığı Amr vavı "و" ve Tahvil hısı "ح".

1. BAK

1. Hadis:

حَدَّثَنَا حُثَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ جَمِيلٍ بْنُ طَرِيفٍ التَّقْفِيُّ وَزَيْدُ بْنُ حَرَبٍ

عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَمْرَةَ بْنِ الْقَعْقَعِ عَنْ ابْنِ زُرْعَةَ عَنْ ابْنِ صَرْبَةَ عَنْ النَّبِيِّ

Vav harfini senetle ilişkilendirmek için öncelikle vavın atıl harfi olduğunu bilmeliyiz عَمْرُو النَّاقِدِ denilirse Amr ve el-Nakid olarak okunmaz vav'ın Amr kelimesine bağlı olarak yazılan bir harf olduğunu bilmeliyiz "Amr'un Nakid" (İleştirmen Amr) olarak okunmalıdır.

Öncelikle Atıl vavını gördüğümüzde vav ile zikredilmiş isimlerin hepsini aynı hükme tabi tutarız, örneğin جَاءَ زَيْدٌ وَعَمْرُو dediğinizde

Zeyd ve Amr gelme hükmünde esittir yani Zeyd'te geldi Amr'da da geldi.

O zaman Müslim bu hadisi Kutaybe ve Zuhri'den almıştır.

denildiğinde, Müslim hem Kutaybe'den almıştır hem de Zuhri'den almıştır.

● Kuteybe ve Zühri Cerir'den almıştır demek, yani hem Kuteybe Cerir'den almış hem de Zühri Cerir'den almıştır anlamına gelir. Netice; Müslim Kuteybe ve Zühri'den almış, Kuteybe ve Zühri ise Cerir'den almıştır. O zaman şöyle diyebiliriz, Kuteybe ve Zühri Müslim'in hocalarıdır Cerir ise Kuteybe ve Zühri'nin hocasıdır.

Ayrıca burada dahada dikkat edilmesi gereken nokta şurasıdır. Müslim Kuteybe ve Zühriden hadisi almıştır dediğimiz vakit aynı gün aynı saat aynı mecliste iki hocasından beraber dinlemiş anlamına gelmez, Bugün Kuteybe'den almışsa başka gün Zühri'den almıştır işte bu yüzden var sayısına göre senet sayısı artıyor. O zaman Müslim bugün Kuteybe'den hadis dersi olsa, Kuteybe derki Bana Cerir anlattı, Cerir'de Umare anlattı, Umare'yede Ebu Hureyre anlattı, Ebu Hureyre'de peygamberimiz (sav)'den şöyle rivayet etti... Burada Kuteybe Tariki ile bir senet oluşturu. Başka gün Müslim Zühri'nin yanına gidip hadis dersi aldığı anda Zühri diyor ki; ben Cerir'den, Cerir Umare'den, Umare Ebu Hureyre'den, Ebu Hureyre Efendimizden (sav) şöyle rivayet etti... Burada da Zühri Tarikiyle bir senet daha oluştu, şimdi Müslim iki hocasından aynı senet ve aynı metinleri işittmiş bunları kitabına almak istediğinde ikisini ayrı zikretse kitabın hacmi ziyadesiyle büyük bundan dolayı Müslim senetleri kısaltma yöntemine başvuruyor, Zühri ayrı Kuteybe ayrı olarak zikretmek yerine Zühri ve Kuteybe'den şöyle işittim diyerek senedi kısaltıyor.

Aynı mantığı diğer Hoca-Öğrenci ilişkilerinde kullanıyor, Mesela Müslim'in 1. bab 3. hadisin senedine baktığımızda, Müslim'in hocasının (Ebu Bekr) hocası (Şerik), aynı günlerde Umare ve Subrume'den almıştır, burada Müslim, hocasının hocası olan Şerik'in iki rivayetini ayrı zikretmek

yerine senetleri birleştirmiştir, yani aynı olan iki hadisi kitabın hoca-
başına birleştirilmiştir.

Tahvil Ha'sı = Burada durum vav'dan farklıdır. Örneğin 1. Babin
4. Hadisine baktığımızda, Müslim bugün hocası Muhammed b. Hatim
den hadis aldığı için, Hocası (Muhammed) ¹ diyorki, Sabbe'den ² dinledim
Sabbe Muhammed b. Talha'dan ³ dinledi, Muhammed İbn Sübrüne'den ⁴
dinledi, İbn Sübrüne Ebu Zur'a'dan ⁵ dinledi, Ebu Zur'a Ebu Hureyre'den ⁶
dinledi. O' da efendimizden ⁷ şöyle rivayet etti... Başka gün Müslim
Hocası Ahmed b. Hiraş'a gelir hadis almak için, Ahmet ¹ derki, Habban ²
den aldım, Habban Vuheyb'ten ³ aldı, Vuheyb İbn Sübrüne'den ⁴ aldı, O
Ebu Zur'a'dan ⁵ aldı, O Ebu Hureyre'den ⁶, O efendimiz (sav)'den şöyle...
Müslim iki hocasından aldığı bu hadisleri kitabına eklemek istiyor
sakat Senette ufak bir değişiklik ve metinde ufak bir değişiklik
var, bu ufak değişiklikleri belirterek Senet ve Metinleri kısaltmayı
düşünür. Her iki hocanın bana aktardığı senetler İbn Sübrüne'den
örce farklı İbn Sübrüne'den itibaren aynı, o zaman 1. senedi
İbn Sübrüne'ye kadar yazayım oraya "v" işareti koyayım sonra
Ahmet hocanın İbn Sübrüne'ye kadar olan senedini yazayım sonra
ikisinin İbn Sübrüne'de birleşip Ebu Hureyre'ye kadar olan isnad
zincirinin aynı olduğunu bildirmek için لَا يَخْتَلِفُ yazayım senetleri
kısaltmış olurum, her ve bu şekilde senetlere yer verir, metinde de
farklılık varsa buna dağınır Örneğin Vuheyb'in olduğu isnatta "Men
Eberri" şeklinde sorulurken efendimize, Muhammed b. Talha'nın
olduğu senette "Eyyun nasi chekk" şeklinde sorulmuştur.
Müslim Mana ile rivayete pek sıcak bakmadığı için bu şekilde
hadis metinlerindeki farklılıkları da yer vermektedir.